

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Tuzlanski kanton
OPĆINA GRADAČAC

H.K.Gradaščevića 54, 76 250 Gradačac, telefon 035/369-772, fax. 035/369-772, e.mail: cz.gradacac@bih.net.ba, www.gradacac.ba

Dostava: 12. 01. 2018.g

I Z V J E Š T A J
o ostvarenim rezultatima deminiranja, prikupljanja i uništavanja
neeksplođiranih ubojitih sredstava na području općine Gradačac
u 2017. godini

Gradačac, januar 2018. godine.

I – UVOD

Bosna i Hercegovina se i nakon 22 godine po završetku ratnih dejstava, još suočava sa problemom visoke zagadjenosti minama i eksplozivnim sredstvima zaostalim iz rata. Slična situacija je i sa našom općinom. Uprkos uloženim naporima i izuzetno intenzivnom deminiranju na našoj općini upravo ova sredstva predstavljaju jednu od glavnih opasnosti po sigurnost građana i prepreku za održivi život na pojedinim područjima općine.

Protivminsko djelovanje u Bosni i Hercegovini podrazumijeva aktivnosti kao što su:

- Humanitarno deminiranje
- Pomoć žrtvama mina
- Upozoravanje na mine
- Uništavanje mina i NUS-a

Humanitarno deminiranje, kao jedna od komponenti protivminskih akcija, podrazumijeva radnje kojima se uklanja opasnost od mina i NUS-a u BiH. Ovom aktivnošću je obuhvaćeno sistematsko i generalno izviđanje te izrada projektne dokumentacije koju sprovodi BHMAC, dok operacije tehničkog izviđanja, čišćenja površina i objekata kao i operacije podvodnog čišćenja i uklanjanja eksplozivnih sredstava zaostalih ratom, obavljaju akreditovane deminerske organizacije

U Bosni i Hercegovini trenutno djeluje više organizacija akreditovanih za protivminsko djelovanje i to:

- Vladine organizacije (Oružane snage, Civilna zaštita Federacije, RS i Brčko-Distrikta);
- Nevladine organizacije;
- Komercijalne organizacije (lokalne i strane) i
- Monitoring agencije.

Trenutno u BiH ima oko 2500 akreditovanih deminera.

Rezultati deminiranja na nivou BiH u periodu 1996 - 2017

Veličina sumnjiće površine u Bosni i Hercegovini trenutno iznosi 1.091 km^2 ili 2,2 % u odnosu na ukupnu površinu BiH, što je značajno manje u odnosu na 4.200 km^2 , koliko je iznosila 1996. godine. Ova činjenica svjedoči o tome da je opšta opasnost značajno reducirana, ali i dalje predstoji još mnogo rada na daljoj redukciji i uklanjanju opasnosti od mina Tokom 1996. godine, kada je osnovan UNMAC, registriran je i najveći broj žrtava, skoro 50 mjesечно. U takvoj situaciji, protivminsko djelovanje je opravdano naznačeno kao uvjet za povratak izbjeglica i raseljenih lica, rekonstrukciju i razvoj prirodnih i ekonomskih kapaciteta zemlje.

Donošenjem Zakona o deminiranju 2002. godine uspostavljena je centralna struktura BHMAC na državnom nivou pri Ministarstvu civilnih poslova. U istoj godini donesena je i prva Strategija protivminskog djelovanja 2002 – 2009. godine, što je značajno unaprijedilo funkcionalnost strukture, ali i osiguralo kvalitet, ekonomičnost i efikasnost cijelokupnog procesa. Veći napor u ulazu se i u edukaciju o opasnosti od mina i pomaganju žrtvama mina.

Značajno raste učešće lokalnih vlasti u finansiranju deminiranja, uz istovremeno postepeno smanjivanje donatorskih sredstava.

Međunarodna zajednica inicira postepeni prelazak finansiranja na domaće vlasti i izvore. To je proces koji je u toku, mada finansiranje protivminskog djelovanja u velikoj mjeri zavisi i od podrške prijateljskih vlada zemalja donatora i NVO koje podržavaju i sprovode protivminsko djelovanje u BiH.

Bosna i Hercegovina je 03.12.1997.godine potpisala Konvenciju o zabrani prozvodnje, upotrebe, stvaranja zaliha i transfera PP mina. Pomenutom Konvencijom je, između ostalog, preuzeta i obaveza da se očiste sva minirana područja najkasnije do marta 2009. godine. Vodeći se navedenim, Vijeće ministara je na 134. sjednici, održanoj 28.11.2006. godine, donijelo zaključak da se pristupi procesu evaluacije postojeće Strategije protivminskog djelovanja 2005-2009. kao i pripremi izrade novog strateškog dokumenta za period 2009-2019. godine, koji će predstavljati stručnu podlogu za podnošenje aplikacije za produženje roka za uklanjanje mina.

U skladu sa rezultatima evaluacije izvršenja važećih strateških i operativnih ciljeva, operativnog, finansijskog i plana resursa, kao i analizom statistike žrtava mina i opće procjene problema mina, može se zaključiti da je opća opasnost znatno umanjena, ali i da je potrebno još mnogo rada i vremena kako bi se proces uspješno okončao. Prva urgentna faza deminiranja urađena je, i pored svih okolnosti i prepreka, naročito očitovanih u nedostatku finansijskih sredstava. Prepoznata je potreba da se u narednom ciklusu od 10 godina (2009-2019) planira protivminsko djelovanje u skladu sa prioritetima i potrebama zemlje, kao i raspoloživim znanjima i tehnikama, što je sadržano u prijedlogu Strateškog plana za period 2009-2019.

Upozoravanje na mine i opasnost od mina

Upozoravanje na mine je jedna od komponenti protivminskog djelovanja sa osnovnim ciljem da kroz edukaciju, informisanje putem medija ili direktnim kontaktom sa rizičnim ciljnim grupama podigne svijest o opasnosti od mina, smanji mogućnost novih nesreća i ukaže na dugoročnost opasnosti od mina i eksplozivna sredstva zaostala iz rata (ESZR). Dugoročno smanjenje rizika od mina može se efikasno i provjereno postići samo stalnim provođenjem akcija upozoravanja na mine i ESZR. Upozoravanje na mine/ESZR obuhvata javno informiranje, edukaciju stanovništva i povezivanje sa ugroženom zajednicom.

U periodu od 1992. pa do danas, a prema informacionom sistemu BHMAC-a, koji objedinjuje podatke o žrtvama mina, žrtava kasetne municije i žrtvama ESZR-a, u Bosni i Hercegovini je stradalo više od 8.300 osoba. U periodu od 1992. godine pa do kraja 1996. godine evidentirano je stradanje 6.346 osoba , dok je u poslijeratnom periodu od 1996.godine do danas stradalo 1.746 osoba, od čega 610 smrtno, 780 osoba je povrijeđeno, dok za 356 nastradalih osoba nije poznat ishod stradanja.

Najčešći razlozi stradavanja odraslih su nepoštivanje minskih oznaka i ulazak u sumnjiva područja zbog ekonomskih razloga tipa sječa šume, berba šumskih plodova, sakupljanje sekundarnih sirovina.

Od 1996 godine do danas prilikom obavljanja poslova deminiranja stradalo je ukupno 117 deminera, od čega i 2 zaposlenika Centra za uklanjanje mina u BiH. Od ovog broja 32 deminera je lakše povrijeđeno, 37 su zadobili teže povrede dok je 48 deminera smrtno stradalo.

Pomoć žrtvama mina

Pomoć žrtvama mina predstavlja sveobuhvatan proces koji uključuje medicinsku, psihološku, društvenu i ekonomsku komponentu u cilju potpune socio-ekonomske reintegracije žrtava mina u društvu.

Normativna regulativa u oblasti deminiranja i prikupljanja i uništavanja NUS-a

Iako je aktivnost deminiranja i prikupljanja NUS-a vrlo kompleksna, normativno regulisanje ovih oblasti je prilično kasnilo. Tako je tek 2002.g. donesen Zakon o deminiranju u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj 5/02) kojim je uspostavljena centralna struktura BHMAC-a na državnom nivou pri Ministarstvu civilnih poslova.

Naredne 2003.g. donesen je i Zakon o zaštiti ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća („Službene novine FBiH“, broj: 39/03, 22/06 i 43/10). Članom 48. ovog Zakona propisano je da je zaštita od neeksplođiranih ubojitih sredstava jedna od 15 mjera zaštite i spašavanja.

Članom 86. Zakona precizirano je na šta se odnosi gore navedena odredba:

1. Zaštita od neeksplođiranih ubojnih sredstava (u dalnjem tekstu: NUS-a) je mjera koja se sastoji u pronalaženju, otkrivanju, označavanju, iskopavanju, prenošenju, utovaru, prevoženju, istovaru privremenom skladištenju, deaktiviranju i uništavanju NUS-a, na svim područjima na kojima se nalaze sredstva.

2. Poslove koji se odnose na problematiku uklanjanja mina i NUS-a, vrše jedinice civilne zaštite za uklanjanje mina i NUS-a (u dalnjem tekstu: timovi za deminiranje) na način regulisan Zakonom o deminiranju, Standardom za uklanjanje mina i NUS-a u Bosni i Hercegovini i Standardnim operativnim procedurama uklanjanja i uništavanja NUS-a, koje donosi direktor Federalne uprave CZ.

Članom 199. stav 2. Zakona propisano je slijedeće:

„ Za vršenje koordinacije poslova u oblasti deminiranja i uklanjanja NUS-a u kantonima i općinama nadležni su organi uprave za civilnu zaštitu i općinske službe civilne zaštite “.

II - MINSKA SITUACIJA NA OPĆINI GRADAČAC I OSTVARENI REZULTATI DEMINIRANJA NA PODRUČJU OPĆINE U PERIODU OD 1997-2017.G.

Zbog intenzivnih ratnih dejstava i dužine linije odbrane od cca 75 km 1992.g., do 45 km 1995.g. preko 75% općine bilo je pod direktnim uticajem mina i NUS-a .

Prema prvim procjenama 1996.g. očekivana rizična površina (sumnjavačka površina) od mina iznosila je oko 35,5 km².

Prema Elaboratu sistematskog izvidjanja Federalnog MAC-a radjenog 2001.g. procjena rizične površine na našoj općini prikazana je u slijedećoj tabeli:

Rizične površine i površine bez vidljivog rizika na području Općine Gradačac 2001.g.

Ukupna površina općine m ²	Ukupna očekivana rizična površina m ²	Procenat rizične površine u odnosu na površinu općine m ²	Očekivana rizična površina po kategorijama m ²			Procenat očekivane rizične površine po kategorijama (%)			Očekivana površina bez vidljivog rizika m ²	%
			I kategorija	II kategorija	III kategorija	I kategorija	II kategorija	III kategorija		
226.200.000	16.702.220	7,38 %	1.530.940 m ²	10.728.20 m ²	4.443.080 m ²	9,17	64,23	26,60	209.497.780	92,62

Kroz razne vidove protivminskih akcija i značajnim aktivnostima Općine i drugih struktura navedena rizična površina je značajno redukovana, pa procjenu rizične površine na području naše općine sa 31.10.2017.g. možemo vidjeti u slijedećoj tabeli:

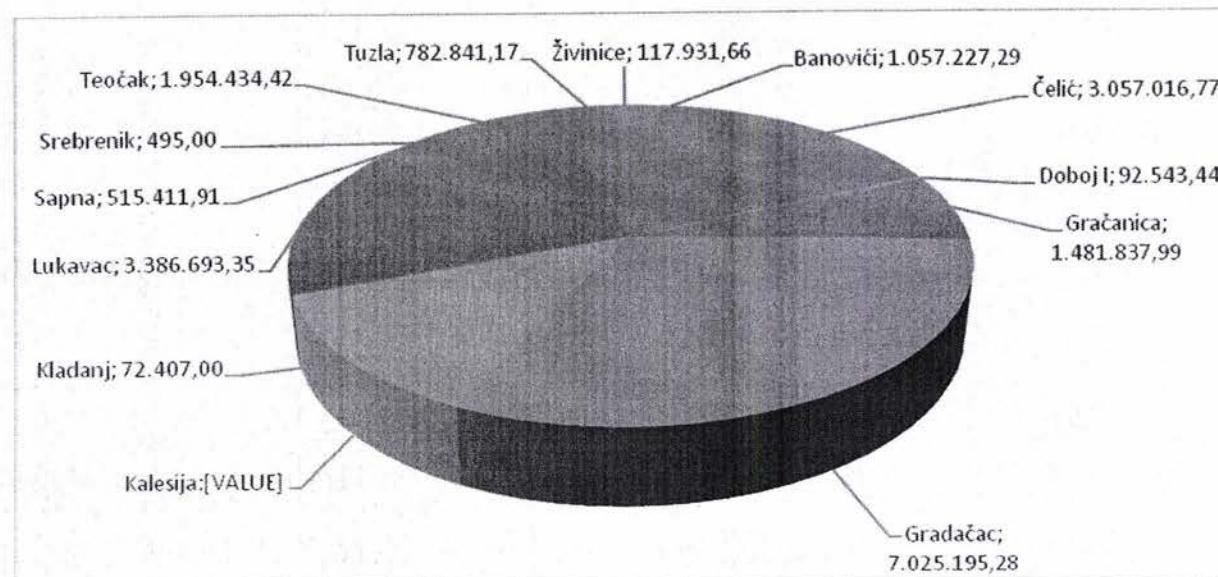
Rizične površine i površine bez vidljivog rizika na području Općine Gradačac sa 31.10.2017.g.

Ukupna površina općine m ²	Ukupna očekivana rizična površina m ²	Procenat rizične površine u odnosu na površinu općine m ²	Očekivana rizična površina po kategorijama m ²			Procenat očekivane rizične površine po kategorijama (%)			Očekivana površina bez vidljivog rizika	
			I kategorija	II kategorija	III kategorija	I kategorija	II kategorija	III kategorija	m ²	%
226.200.000,00	3.692.613,00	1,63 %	2.202.250,00 m ²	1.051.120,00 m ²	439.243,00 m ²	59,64 %	28,47 %	11,90 %	222.507.384,00	98,37 %

Izvor podataka: Centar za uklanjanje mina u BiH – baza podataka BHMAC

Prema podacima Službe civilne zaštite Općine Gradačac, koja koordinira poslove deminiranja na našoj općini a koji se temelje isključivo na izdatim certifikatima o deminiranoj površini, koji su dostavljeni od strane BHMAC-a, nakon okončanog deminiranja i primljenih radova, od početka izvođenja humanitarnog deminiranja, deminirana površina terena na našoj općini zaključno sa 31.12.2017.g. iznosi **7.025.195,28 m²**.

Koliko je intenzivno deminiranje bilo na području naše općine u periodu 1997. - 2017.g., sa ciljem smanjenja rizičnih površina, možemo vidjeti kroz uporedne podatke o deminiranju na općinama TK na slijedećem grafikonu:

Grafikon broj 1.- Pregled deminiranih površina po općinama na području TK
Ukupno: 1997.- 2017.godina – **22.046.859,13 m²**

U narednoj tabeli prikazani su rezultati deminiranja na našoj općini u periodu 1997-2017.g. po godinama:

P R E G L E D
OČIŠĆENIH POVRŠINA OD MINA NA PODRUČJU OPĆINE
G R A D A Č A C
U PERIODU OD 1997. – 2017. GODINE

R/B	GODINA IZVOĐENJA RADOVA	UKUPNO OČIŠĆENO	OČIŠĆENA POVRŠINA			
			DEM	TI	Land Releace	Kasetna municija
1	1997.	30.000	30000	0		
2	1998.	69.275	69275	0		
3	1999.	41.648	41648	0		
4	2000.	295.809	295809	0		
5	2001.	160.799	160799	0		
6	2002.	142.032	102891	39141		
7	2003.	179.335	179335	0		
8	2004.	248.074	162943	85131		
9	2005.	439.750	195101	244649		
10	2006.	194.415,56	73361,56	121054		
11	2007.	388.632	0	388632		
12	2008.	97.562,56	0	97562,56		
13	2009.	317.711,56	28892	288819,56		
14	2010.	529.661,2	127267,2	402394		
15	2011.	641.644	106420	535224		
16	2012.	672.530	92779	579751		
17	2013.	544048,83	21176,66	522872,17		
18	2014.	395308	18773	376535		
19	2015.	137.310,37	92893,37	44417,00		
20	2016.	160.949,20	1107,74	159841,46		
21	2017.	1.338.700	0	100.728,00	1.170.082	67.890
SVEGA:		7.025.195,28	1.800.471,53	3.986.751,75	1.170.082	67.890

Ovdje treba istaći da je, od ukupno deminirane površine općine u iznosu od 7.025.195,28 m², 3.546.642,22 m² odnosno 48,1 % deminirano od strane Deminerskog bataljona Oružanih snaga BiH.

III - DEMINIRANJE U 2017. GODINI NA OPĆINI GRADAČAC

Deminiranje u 2017.godini na prostoru naše općine vršeno je putem standardnih metoda deminiranja tehničkim izvidjanjem i čišćenjem, a po prvi put i aktivnostima deminiranja na projektima pronalaska kasetne municije.

Polazna osnova za realizaciju zadataka iz oblasti deminiranja bila je Lista prioriteta deminiranja koju je sačinila Kantonalna uprava civilne zaštite Tuzla na osnovu općinskih planova za deminiranje sa utvrđenim prioritetima i uz tjesnu saradnju sa RU BHMAC u Tuzli.

Saglasnost na ovu Listu dala je Vlada Tuzlanskog kantona.

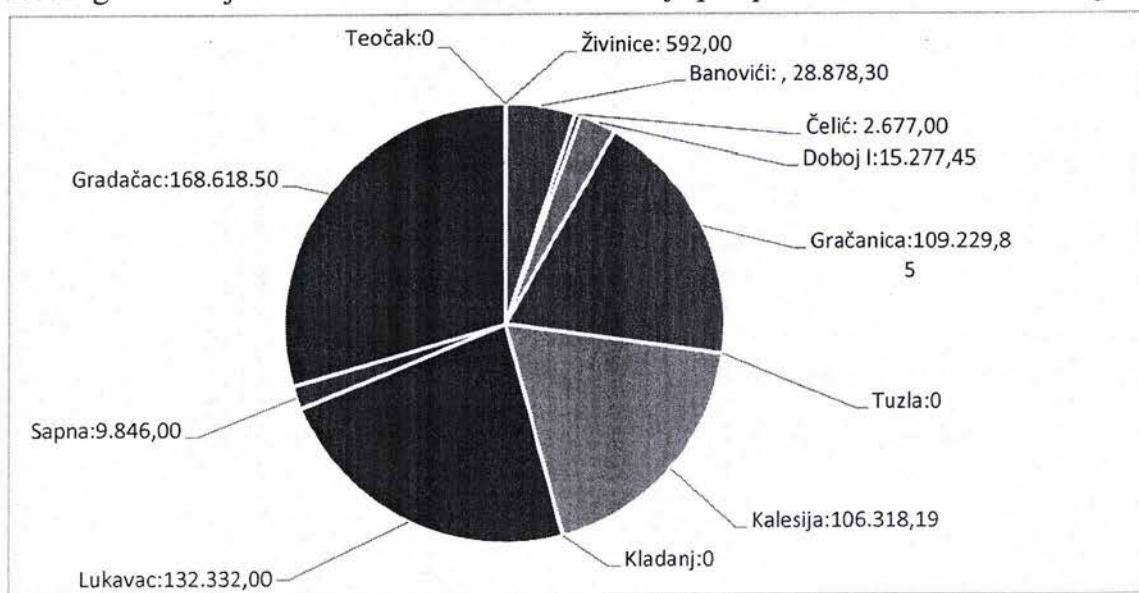
Tokom deminerske sezone 2017.g. na području naše općine deminirana su 3 projekta od kojih 2 projekta tehničkog izviđanja i 1 projekat pronalaska kasetne municije, dok je jedan projekat na deminiranju terena od kasetne municije u Tokama (Lukavac Gornji – Toke 2) konzerviran i radovi bi trebali biti nastavljeni u proljeće 2018. godine,

U slijedećoj tabeli je dat pregled završenih projekata na području naše općine:

R/b	Lokacija - naziv projekta	Općina	PM akcija	Izvođač	Počet. radova	Završ. radova	Ukupno završeno (m ²)
1.	Ledenice Donje - Bjeljevina	Gradačac	TI	OSBiH	29.05.2017.	17.07.2017.	92.234,00
2.	Lukavac Gornji - Toke	Gradačac	TI-pronalazak kasetne municije	OSBiH	03.04.2017.	14.07.2017.	67.890,00
3.	Zeljina D. - Ploče	Gradačac	TI	OSBiH	21.11.2017.	13.12.2017.	8.494,50
U k u p n o :							168.618,50

Kada je u pitanju ostvareni rezultat deminiranja, gledajući sveukupno stanje deminiranja na Tuzlanskom kantonu u 2017. godini možemo zaključiti da je 2017.godina bila zadovoljavajuća sa aspekta humanitarnog deminiranja na području naše općine.

Na slijedećem grafikonu je dat ostvareni rezultat deminiranja po općinama TK u toku 2017. godine.

Grafikon broj 2- Pregled deminiranih površine po općinama TK u 2017. godini, izvor KUCZ Tuzla
(Ukupno deminirano u 2017.g.: 573.769,29 m²)

IV – OBILJEŽAVANJE SUMNJIVIH POVRŠINA

Pored trajnog i polutrajnog obilježavanja sumnjivih površina u sklopu projekata koji su bili predmet izvođenja deminerskih radova, tоком 2017. godine nije bilo realizacije projekata koji su za cilj imali postavljanje trajnih znakova i upozoravajućih bilborda obzirom da je u periodu 2009-2011.g. izvršeno postavljanje istih na 13 lokacija (Ledenice Donje, Novalići, Rajska, Jasenica, Zelinja Srednja, Međiđa Gornja, Avramovina i Porebrice). Kao i ranijih godina, svakodnevno se vrši hitno obilježavanje rizičnih površina koje izvode predstavnici RU BHMAC-a.

V – PRIKUPLJANJE I UNIŠTAVANJE NEEKSPLODIRANIH UBOJNIH SREDSTAVA

Realizacija zadataka na uklanjanju NUS-a obavljana je na osnovu prijava građana Službi civilne zaštite općine Gradačac i PU Gradačac.

Tokom 2017. godine uposlenici Službe CZ i „A” Tima FUCZ, kao jedine organizirane snage sposobljene i opremljene za izvođenje poslova preuzimanja, prevoženja, privremenog skladištenja i uništavanja NUS-a, odradili su 17 zadataka i neutralisali 75 komada NUS-a. U slijedećoj tabeli dat je pregled prikupljenih i uništenih količina MES-a i NUS-a u periodu 1996.-2017.g :

P R E G L E D prikljenih i uništenih MES-a i NUS-a u periodu 1996-2017.g. po godinama

R/B	GODINA PRIKUPLJANJA	BROJ DOJAVA	VRSTA MES-a I NUS-a											
			Municija manjeg kalibra do 12,7 mm	Municija većeg kalibra do 40 mm	Ručne bombe	Mine za MB	Projektili – razni do 155 mm	Pješadijske mine	Tenkovske mine	Tromblonske mine	Rakete: Osa, Zolja, Munja, mine za RB, majutke, PG	Avio bombe	Upaljači – razni	Eksploziv (kg).
1	1996.	2788	4500	573	329	284	498	253	22	711	164	12	80	500
2	1997.	578	236	4	50	29	30	84	11	77	34	3	197	43,6
3	1998.	121	367	1	46	9	6	5	1	35	21	0	2	0
4	1999.	425	6060	40	314	1	46	64	15	50	7	0	0	0
5	2000.	76	183	5	109	8	20	10	4	48	26	2	84	9
6	2001.	49	153	2	22	14	4	7	0	41	16	1	0	0
7	2002.	78	443	4	29	19	11	47	7	30	19	1	0	0
8	2003.	56	2548	1	39	18	5	28	1	45	5	1	1	0
9	2004.	46	0	1	7	9	4	6	5	15	7	0	0	0
10	2005.	28	0	0	2	10	8	1	5	10	6	1	0	0
11	2006.	59	12	2	13	19	13	4	2	15	8	0	0	0
12	2007.	76	304	8	36	6	9	5	4	16	9	0	8	0,6
13	2008.	121	1250	5	88	16	12	9	0	26	25	1	28	0,5
14	2009.	103	1077	6	65	8	6	5	3	35	5	0	13	0
15	2010.	93	1090	10	78	12	7	1	8	24	6	1	4	1,8
16	2011.	83	1919	9	72	11	5	1	7	56	5	0	2	0,6
17	2012.	62	622	25	36	6	1	2	5	14	5	0	0	0,2
18	2013.	62	672	2	45	5	4	8	1	9	11	1	108	17,1
19	2014.	89	1620	8	52	14	6	10	1	18	8	1	9	1,4
20	2015.	55	572	5	58	7	7	5	0	14	6	1	0	0
21	2016.	37	320	0	17	7	3	2	0	10	4	0	0	0
22	2017	17	59	1	7	3	1	0	0	3	1	0	0	0
UKUPNO:		5.102	24.007	712	1.514	515	706	557	102	1.302	398	26	536	574,8

Ovdje moramo istaći problem skladištenja MES-a i NUS-a koji trenutno odlažemo u podrumskim prostorijama PU Gradačac, koje ne ispunjavaju potrebne propisane uslove. Takodje značajan problem predstavlja i neadekvatna lokacija za uništavanje prikupljenih minsko-eksplozivnih sredstava.

VI – STRADANJE OSOBA OD MINA, MINSKOEXPLOZIVNIH SREDSTAVA I NUS-A

Prema zvaničnim podacima BHMAC-a, u periodu od 1996. do kraja 2017. godine, u BiH je od mina stradalo 1.746 stanovnika.

Prema podacima Službe civilne zaštite na području naše općine stradale su ukupno 53 osobe od kojih 20 smrtno a 33 je teže ili lakše ranjeno.

U 2017.g. nije registrovan nijedan minoincident odn. stradanje od mina na našoj općini.

U narednoj tabeli dat je pregled stradanja od mina i NUS-a na našoj općini u periodu 1996.-2017.g.:

PREGLED

poginulih i ranjenih od mina i NUS-a u periodu od 1996. - 2017. godine

R/B	GODINA STRADANJA	POGINULI	RANJENI
1	1996.	9	16
2	1997.	7	1
3	1998.	1	4
4	1999.	0	4
5	2000.	0	0
6	2001.	0	0
7	2002.	1*	1
8	2003.	1*	0
9	2004.	0	1
10	2005.	0	0
11	2006.	0	0
12	2007.	0	2
13	2008.	0	1
14	2009.	0	1
15	2010.	0	0
16	2011.	1*	2
17	2012.	0	0
18	2013.	0	0
19	2014.	0	0
20	2015.	0	0
21	2016.	0	0
22	2017	0	0
UKUPNO :		20	33

*Lica koja su sa područja općine Gradačac a poginula na teritoriji RS.

Kao što se može vidjeti iz tabele, u periodu 1996-1999.g. registrovan je najveći broj stradanja od mina i NUS-a (blizu 80%). U narednim godinama, zahvaljujući provedenim protivminskim akcijama (deminiranje, upozoravanje na mine i dr.), drastično je smanjeno stradanje od MES-a i NUS-a na našoj općini tako da u zadnjih 6 godina nije registrovano nijedno stradanje.

VII ZAKLJUČCI I PRIJEDLOG MJERA

Sumirajući rezultate deminiranja u 2017. godini možemo ovu godinu ocijeniti kao relativno uspješnu, obzirom da su okončana 3 projekta deminiranja ukupne površine **168.618,50 m²**, dok je četvrti projekat započet u 2017. a nastavit će se u 2018.godini (Lukavac G. – Toke 2).

Općina Gradačac je u poslijeratnom periodu bila jedna od najugroženijih kako na TK tako i u FBiH, po veličini rizične površine i broju stradalih od mina i NUS-a u tom periodu. Zahvaljujući izuzetno intenzivnom deminiranju odn. reducirajući rizične površine, kroz odredjene vidove protivminskih aktivnosti, možemo argumentovano reći da se naša općina više ne nalazi u vrhu općina po veličini sumnjive površine u TK, a što se može vidjeti u Tabeli minske situacije na TK na dan 31.10.2017 g. koja se nalazi u prilogu ovog izvještaja.

Iako su postignuti značajni rezultati moramo uzeti u obzir i činjenicu da, ako uzmemos projekt deminiranja u proteklih 21. godinu na našoj općini i trenutnu rizičnu površinu po podacima BHMAC-a ($3.692.613,00 \text{ m}^2$), poslove deminiranja mogli bismo okončati u narednih 20-tak godina što je objektivno izuzetno dug vremenski period.

Značajnu novost i eventualno brže rješavanje deminiranja donosi primjena novih tehnika deminiranja kao što je "LAND RELEASE" (oslobadjanje zemljišta) koja može dovesti do značajnog skraćivanja rokova deminiranja.

Trenutno na tržištu poslovi deminiranja se kreću oko $1 \text{ €}/\text{m}^2$ za deminiranje tehnikom tehničkog izviđanja odnosno oko $2 \text{ €}/\text{m}^2$ za deminiranje čišćenjem, što znači da bi za deminiranje $3.692.613,00 \text{ m}^2$ m² rizične površine na našoj općini, sa prosječnom cijenom deminiranja od $1,5 \text{ €}/\text{m}^2$, bilo potrebno oko 11 miliona konvertibilnih maraka.

Podatak da je tokom godine na osnovu prijava gradjana prikupljeno i uništeno 75 komada minskoeksplozivnih i neeksplodiranih ubojitih sredstava takodje ukazuje na opasnost po život gradjana ne samo od mina nego i navedenih sredstava.

Da bi se ubrzao proces deminiranja i kvalitetno riješila problematika prikupljanja MES-a i NUS-a na području naše općine predlažemo slijedeće mjere:

1. Planirati i osigurati potrebna finansijska sredstva za realizaciju planiranih poslova deminiranja pogotovo sufinansiranog deminiranja, iz Budžeta općine po mogućnosti sa višim nivoima vlasti, i angažovati se na obezbjedjenju donatorskih i drugih izvora finansiranja (putem partnerskih gradova iz Evrope kao i putem ambasada stranih država koje se nalaze u BiH).
2. Sagledati mogućnost osnivanja Fondacije za deminiranje Općine Gradačac, u okviru koje bi se prikupljala donatorska sredstva od fizičkih i pravnih lica kao i iz drugih izvora koja bi bila korištena za finansiranje poslova deminiranja na području Općine.
3. Sagledati mogućnosti za obezbjedjenje adekvatnog prostora za odlaganje minsko-eksplozivnih sredstava kao i poligona za uništavanje MES-a i NUS-a.
4. Ostvareni rezultati na deminiranju u toku ove godine na području naše općine, TK, pa i cijele BiH su ispod prosjeka za zadnjih pet godine i opomena za cijelu zajednicu. Nužnost angažiranja svih relevantnih subjekata koji su na bilo koji način vezani za problematiku mina i minskoeksplozivnih sredstava je imperativ ili će proces deminiranja potrajati znatno duže od planski predviđenih rokova.

Obradjivač:
Služba civilne zaštite
Općine Gradačac

Naziv Kantona/Općine	Ukupna površina Općine (m ²)	Ukupna sumnjičiva površina (m ²)	Sumnjičiva površina u odnosu na površinu općine (%)	Sumnjičiva površina po kategorijama (m ²)			Postotak sumnjičive površine po kategorijama (%)			Procjena redukcije sistemske izvidanja (%)	Procjena redukcije sistemske izvidanja (m ²)
				I kategorija	II kategorija	III kategorija	I kategorija	II kategorija	III kategorija		
TUZLANSKI											
Banovići	181.600.000	2.717.242	1,50%	589.556	478.276	1.649.410	21,70%	17,60%	60,70%	0	0,00%
Čelić	145.500.000	8.662.920	5,95%	1.352.920	1.474.070	5.835.930	15,62%	17,02%	67,37%	0	0,00%
Doboj - Jstok	44.870.000	649.700	1,45%	456.855	192.845	0	70,32%	29,68%	0,01%	0	0,00%
Gradačac	226.200.000	3.692.613	1,63%	2.202.350	1.051.120	439.243	59,64%	28,47%	11,90%	0	0,00%
Gračanica	212.200.000	8.542.609	4,03%	1.543.810	2.060.520	4.938.270	18,07%	24,12%	57,81%	0	0,00%
Kalesija	189.100.000	10.470.050	5,54%	1.178.160	2.160.600	7.131.290	11,25%	20,64%	68,11%	0	0,00%
Kladanj	319.700.000	12.422.000	3,89%	1.766.040	3.285.230	7.370.730	14,22%	26,45%	59,34%	0	0,00%
Lukavac	339.700.000	13.717.080	4,04%	5.200.140	4.119.010	4.397.930	37,91%	30,03%	32,06%	0	0,00%
Sapna	122.800.000	8.551.460	6,96%	1.315.340	990.980	6.245.140	15,38%	11,59%	73,03%	0	0,00%
Sežana	240.300.000	7.610.250	3,11%	26.025	0	0	100,00%	0,00%	100,00%	0	0,00%
Vogošćak	27.480.000	3.683.328	13,40%	980.405	971.683	1.731.240	26,62%	26,38%	47,00%	0	0,00%
Tuzla	300.600.000	7.383.160	2,46%	2.808.340	2.164.970	2.409.850	38,04%	29,32%	32,64%	0	0,00%
Zivinice	239.990.000	1.143.484	0,39%	248.196	13.749	881.539	21,71%	1,20%	77,09%	0	0,00%
UKUPNO U KANTONU	451.850.000	16.662.562	3,66%	19.668.937	18.963.053	24,09%	23,22%	23,22%	32,69%	0	0,00%
							43.030.572				

